

WOENSDAG, 30 JANUARIJ.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is f 5,00; de buitenlandsen f 6,00; franco door het geheele Rijk. Brieven, Gelden, enz. FRANGO te adresseren aan het Bureau der COURANT.

AMSTERDAM, 29 Januarij.

Het is een leerzaam schouwspel aan te zien in welke kromme en sluwe bogten de behoudende partij zich wringt, om het thans bestaande ministerie aan te vallen. De *Nederlander* van heden levert daarvan eenige voorbeelden, die al te curieus zijn, om ze ten minste niet aan te stippen.

De benoeming der burgemeesters ten platten lande opende dit jaar een ruim veld aan den minister van binnenlandsche zaken, ja, maar werd daarmee naar hartelust omgesprongen? Dat is de beschuldiging zoo als die in vorige gemeenheid wordt ten berde gebracht. Waarop rust zij? Op twee feiten: 1°. dat de notarissen, op weinige uitzonderingen na, geen burgemeesters zijn gebleven. 2°. Dat de gemeenten, die geen 700 inwoners tellen, geen eigen burgemeester hebben behouden.

Het behoudend ministerie heeft gedurende jaren den spot gedreven met de wet, die stellig verbiedt dat een notaris burgemeester zij. De tegenwoordige minister van Binnenlandsche Zaken heeft begrepen dat er eindelijk een einde moet worden gemaakt aan de zoo openlijke en schandelijke schending der wet, die, zoo zij niet gecerbiedigd wordt door de openbare magt, en alleen dient tot laste van de bevolking, vroeg of laat gevaar loopen moet van bij haar in minachting te komen. Indien toch zij, die met magt bekleed zijn, de wet niet eerbiedigen; hoe wil men dan dien eerbied van het volk vorderen? De heer Thorbecke heeft dus wel gedaan met het ingeslopen en volstandig gehandhaafd misbruik te doen verdwijnen. De behoudende partij moge het den minister euvel duiden, dat hij zonder aanzien van personen ten deze regt door zee is gegaan; de natie zal het hem dank weten, en zal daarin eene reden te meer vinden, om aan het ministerie zijn vertrouwen te blijven schenken, omdat hij de overtuiging erlangt, dat de huidige ministers bij de uitvoering der wet niet hunne grillen, maar de bepalingen der wet getrouw trachten na te leven, en niet naar gunst, maar naar billijkheid regeren zullen. De behoudende partij moge het beproeven den minister te verwijten, dat hij in de weinige-gemaakte uitzonderingen alleen zijn eigenbelang heeft gevolgd; ieder weet dat zulks eene onwaarheid is. Als hij zich aan de taak, van zich menigen vijand te maken, had willen onttrekken, dan had hij de zaken gelaten, gelijk zij waren, dat is: de notarissen als burgemeesters behouden; gelijk de vrienden van den *Nederlander* met verkrachting der wet deden, toen het roer van den Staat in hunne handen was. Maar de minister heeft liever de wet opgevolgd, dan zich ten spijt der wet vrienden willen maken. Hem zij daarvoor hulde gebracht. Maar als de minister niet geschroomd heeft zich vijanden te maken, met de wet uit te voeren, dan heeft men niet het regt, hem om eenige uitzonderingen onder de verdenking te brengen, als of hij slechts zijne vrienden had gespaard. Indien de *Nederlander* zich in staat acht onder de uitzonderingen vrienden van het ministerie te noemen, wij zijn bij magte daaronder behoudend aan te wijzen.

Zoo iemand regt heeft den minister eenig verwijt te doen, dan zij wij het; omdat hij bijna overal in Katholieke gemeenten Protestantse burgemeesters heeft behouden, zelfs daar waar zij om bijzondere, aan hunne geloofsbelijdenis vreemde redenen, bij de bevolking weinig of niet geacht, en alzoo niet zeer in staat zijn om een heilzamen invloed uit te oefenen. Eene stem uit Nijmegen heeft zich daarover in de *Tijd* zeer beklagd, en wij achten het uit dien hoofde onnoodig daarop verder aan te dringen.

Wij vinden het overigens zeer natuurlijk dat de behoudsmannen zich verklaren tegen de vereeniging van verscheidene gemeenten. Het is eene bezuiniging, en dat zij niet in het systeem van bezuiniging vallen heeft hunne regering bewezen, daar zij gedurende jaren en jaren, schoon zij bezuiniging beloofde, geen de minste blijk daarvan heeft gegeven. Het is even natuurlijk, dat zij de maatregelen tot bezuiniging, die altijd hatelijk zijn voor hen, die ze treffen, tracht te misbruiken, om daardoor vijanden tegen de regering te werven. De behoudende partij bij ons te land zal nooit eene eerlijke oppositie maken, dat is, met eerbiediging van de begin-

selen, die het gezag handhaven. Zij zoekt magt, meer niet; en daarom hebben wij haar niet ten onrechte revolutionnaire partij genoemd, dewijl zij tot bereiking van dat doel geen middel der middelen weet te maken, maar gelijk de revolutionnaire partij in Europa, alles tot wapen aangrijpt, wat onder haar bereik ligt.

Als men daarvan een vernieuwd bewijs wil, dan kan men het vinden in een ingezonden stuk in hetzelfde blad, door de redactie met aanbeveling overgenomen en als artikel *de fond* geplaatst, waarin het der regering tot een verwijt wordt gemaakt, dat zij door de verdaging der zitting, den handel groote schade toebrengt. Waarom? Omdat er *periculum in mora* is in de aanneming van de scheepvaartwetten. 't Is bespottelijk, en men moet al zeer weinig eerbied hebben voor zijne lezers, om zoo iets te durven schrijven en aanbevelen. Maar genomen eens, dat het belang des handels hier van een 14tal dagen kon afhangen; dan vragen wij hoe de behoudende partij zich regtvaardigen kan, dat zij niet 14 dagen of eene maand heeft gebezigd, om nuttige wetten voor te bereiden; maar jaren en jaren heeft te loor laten gaan in de verwaarloozing van alle dierbaarste belangen van het vaderland? Dat de *Nederlander* daarop antwoorde, en dan eerst zal hij regt hebben, om zich te beklagen over de verdaging der zitting, die ook wij betreuren, maar niet laken, omdat zij, gelijk ieder weet, het gevolg is van eene ongesteldheid van den minister van binnenlandsche zaken.

De Discussie over het Onderwijs in Frankrijk beoordeeld door de *Times*.

De *Times* van den 21 Jan. bevat eene waardering van de onderwijs-kwestie in Frankrijk, welke de aandacht van ieder ernstig lezer ten volle verdient:

„Er is misschien op aarde, zegt dit blad, geen land dat even als Frankrijk vrije instellingen geniet, waar eene kwestie van dien aard had kunnen oprijzen. Doch de toestand van het onderwijs in Frankrijk en de taal der zoogenaamde liberalen vertoonen in den hoogsten graad de despotieke strekkingen waarvan wij onlangs gesproken hebben. Ziedaar een land, waar de wet aan geen enkel opvoedingsgesticht veroorlooft om de graden toe te kennen, die aan de meeste der vrije beroepen noodig zijn, anders dan onder het onmiddelijk op- en toezigt van den Staat. Met andere woorden, het gouvernement bezit het monopolie van het onderwijs voor alle klassen der maatschappij, en dat monopolie is gehandhaafd door de kampvechters der Universiteit, alleenlijk om de geestelijkheid te beletten van in de opvoeding des volks dat aandeel te verwerven, hetwelk het vertrouwen van een gedeelte der natie bereid zou zijn haar te verleenen. De geestelijkheid vraagt volstrekt maar een ding, het regt namelijk van gestichten te openen volgens haar eigen stelsel, die bezocht zullen worden door vrijwillige kweekelingen, welke even als de anderen aan hetzelfde openbare examen zullen onderworpen zijn. En ziedaar evenwel de geringe concessie welke mannen, die zich hoofden der volkspartij noemen, haar betwisten. Barthelémy St. Hilaire en Victor Hugo hebben zich niet geschaamd een beroep te doen op alle toemeloze hartstogten der revolutionnaire factie, om dien hatelijken en afschuwelijken vorm van despotismus te handhaven, die aan eenen vader het regt weigert om zijn kind op te kweken gelijk het hem behaagt, ten einde een stelsel door te zetten, dat is oordeelen naar dezelfde vruchten, verantwoordelijk is voor de dwaasheden en de misdaden, waarmede het oppervlakkig, oproerig en bedorven geslacht van onze dagen bezoedeld is. Ten einde nu die slavernij vollediger te maken, ten einde zelfs het kleinste luchtgaatje voor het licht des Hemels te sluiten, ten einde het verstand van het opkomend geslacht in de kerken der wereldlijke inquisitie op te sluiten, zou Victor Hugo het onderwijs van den Staat, verplichtend, kosteloos en gedwongen willen maken.

„Zijne jaloerschheid op den geestelijken invloed kan het best vergeleken worden bij die van dien ongeloovige in Amerika, die eene groote soms gelds bij testament vermaakte tot oprigting van een collegie, waaruit elke vorm van Christendom volstrektelijk moest uitgesloten blijven. Doch terwijl de Amerikaan zijne valsche leer slechts op

een punt poogde door te zetten, staat de universiteitspartij in Frankrijk naar een uitsluitende beheersching over het gansche opkomend geslacht; zij wil geene mededingers, geen anderen weg dan den haren; en nimmer heeft de Roomsche Kerk zich zoo onverdraagzaam getoond betreffende haar onfeilbaar geloof, noch willekeuriger dan diegenen, welke zich van dezelfde wapenen bedienen tegen haar en tegen de gansche geestelijke partij. Gelukkig zullen die pogingen schipbreuk lijden op den meer verlichtten geest van den President en van de Vergadering; doch het is nuttig zich te herinneren dat die pogingen om de ketenen van het land vast te smeden eene nieuwe daad van geweld en despotismus zijn, bedreven door lieden die de republiek *vrijheid* en de revolutie *voortuitgang* noemen.

„Het zou moeilijk zijn een onderwerp te kiezen waartoe de twee partijen het sterker oneens zijn dan in deze kwestie van de nationale opvoeding. Bij ons is eene volstrekt vrije opvoeding altoos regel geweest. Tot nog in den jongsten tijd toe heeft het Engelsch gouvernement zich nimmer bemoeid met opvoeding, en nog zelfs nu niet, nu een gedeelte van het geld der openbare schatkist in zijn naam besteed wordt om het onderwijs van het volk te begunstigen. De Kerk en de Dissenters verdragen zeer ongaarne die bemoeijng van den Staat. Men betwist hem zelfs het regt om de voorwaarden te doen vervullen; waarop het geld gegeven wordt. In alle godsdienstige gezindheden heeft men zich gehaast om zelfs de minste poging te versmoren en terug te stooten, welke ten doel had een stelsel van openbare opvoeding te vestigen, gegrond op wereldsche beginselen en op de wereldsche magt. Letterlijk gesproken kan het Engelsche volk zich zelfs geen denkbeeld vormen van eene maatschappij waarin de Staat alle scholen, van de Universiteit tot de dorpscholen, zou besturen; het begrijpt geen stelsel waartoe alle mededingende instellingen verbanen of afgehaald van de academische eertitels verstoken, en waarvan vooral het geestelijk element verwijderd zou zijn. En evenwel dusdanig is de toestand van het openbaar onderwijs geweest in Frankrijk sedert het Consulaat, en zoedanig is de staat van zaken, dien de democratische partij allervurigst tracht te handhaven.

„Men zou het despotismus aldus kunnen verklaren: eene onbegrensde jaloerschheid tegen alle onafhankelijk gezag. De Staat, zich niet te vreden houdende met zijne natuurlijke functien te verrigten, poogt alles te overheerschen, alles onder den duim te houden, alles te vernedren. Bezet eene vorstelijke familie den troon, en bestuurt zij de openbare zaken krachtens de erfelijke regten, welke de wet erkent? Men werpt haar omver, opdat de regering onmiddelijk en volstrektelijk zal afhangen van de volksstemming. Geniet eene aristocratie onafhankelijke landgoederen en erfelijke regten, die haar verheffen boven de verlokseken van het hof en tevens boven de *ardor civium prava jumentum*? Dan werpt men ook die klasse omver, door haar te vervolgen; men ontnemt haar de bevoegdheid om *inimici* onverdeeld aan hare afstammelingen te vermenen, en ten slotte vernedert men haar, zoo laag als de afgunst van gemeene en verworpen schepsels het maar wenschen kan. Is de Kerk door de liefdadigheid van vroegere geslachten begiftigd geworden, zoodat zij voorziet in de godsdienstige behoeften der bevolkingen en hare eigene waardigheid handhaaft, zonder ten laste der schatkist te komen? O, dan haast men zich om de Kerk te berooven van hare bezittingen, die haar onafhankelijk maakten van het tijdelijk gezag, en men maakt in stede daarvan de geestelijkheid tot een lichaam van gesalarieerde ambtenaren van den Staat. Zijn universiteiten, collegien, scholen, inrigtingen voor alle kunstmatige beroepen bloeiend geweest in den lande? Straks ontnemt men aan dezelve het regt om zich zeiven te bestuuren, en men kromt ze onder de despotieke roeg van een minister van een dag of van een of anderen stak van bestuur. Heeft men aan corporatien, aan gilden, aan handtelsondernemingen, aan liefdadigheidsverenigingen, aan parochien, het duurzaam regt gegeven om zich zeiven te bestuuren? Straks plaatst men een tijdelijk bestuur op de voormelde vestingen; met naam, dat vrijheid eischt men derzelver vernietiging, of inslokking in een monster-

achtig monopolie van den Staat. Die geest van nivelleering wordt zelfs zoo ver gedreven door dat barbaarsch, onverantwoordelijk gezag, dat het volk wil besturen, dat men ten laatste de allernoodzakelijkste vormen van regering wil afweren, dat men den Staat wil herleiden tot de dulle en veranderlijke proportie van een club. De democratie, zegt Proudhon, is de vernieling van alle geestelijk of tijdelijk gezag.

»Er ligt niets overdrevens in deze voorbeelden, die gepast zijn in de geschiedenis van deze dagen en in den tegenwoordigen toestand van Frankrijk. Wanneer men ze wil begrijpen, dan kan men er ook de reden in vinden van de vrijheid, welke het Engelsche volk geniet, terwijl de volken op het Vasteland, verkijven in ijdele pogingen om hetzelfde deel van praktische vrijheid te verwerven. 't Is eene zaak van ondergeschikt belang het gezag in handen te zien van een autokraat, of van een dullen volksleider, ondersteund door eene toomeloze meerderheid. De afdwalingen van den laatste zullen zelfs menigvuldiger en doller zijn dan die van den eerste. Maar de ware toetssteen van het gezag, is zijn eerbied voor het regt, en vooral voor die onafhankelijke regten, die zich somtijds verzetten tegen de strevingen van het oppergezag. 't Is alleen door de vrijheid, door de vrijheid der onafhankelijke magten, der onbetwiste regten, dat men in Frankrijk het revolutionaire despotisme zal kunnen ten onder brengen; en de eerste schrede op dien weg zal misschien zijn dat men de natie bevrijdt van de uitsluitende overheersching eener Gouvernements-Universiteit.»

Wij vinden in eene correspondentie uit Parijs de volgende beschouwingen over den toestand van Frankrijk, te belangrijk om ze niet mede te deelen:

»De geruchten van *coups d'état* verflaauwen, maar zullen morgen op nieuw loopen. Hoe zou het ook anders kunnen zijn? Een ieder ziet en weet dat de instellingen, waaronder wij gebukt gaan, ons noodwendig tot een afgrond voeren. Indien men zich dienaangaande kon misleiden dan zou het bedrog al spoedig vernietigd worden door feiten die dagelijks voor onze oogten ontstaan. Het departement du Gard, dat nog voor eenige maanden eene zeer aanzienlijke meerderheid gaf aan de gematigde partij, heeft thans een socialist gekozen in de plaats van een onlangs gestorven behoudsgezinden vertegenwoordiger. De verkiezingen, die in andere departementen worden voorbereid tot vervanging der vertegenwoordigers, die door de groote mees te Versailles veroordeeld zijn, zullen ongetwijfeld aanleiding geven tot nieuwe overwinningen der socialistische partij. Overal is het socialisme in vooruitgang en binnen twee jaren zullen de socialistische kandidaten, wanneer eene nieuwe Vergadering moet gekozen worden, nagenoeg zeker zijn van met eene verpletterende meerderheid de bovenhand te verkrijgen.

»Moet men dat ontzettend resultaat der algemeene verkiezing afwachten zonder eenige poging te beproeven om het af te wenden? Is de maatschappij dan gedoemd om haar doodvonnis te ontvangen met de gelatenheid van het Turksch fatalisme? Zal zij niets doen om zich te verdedigen en te vrijwaren?

»Die vragen zijn in aller mond. Op straat, in den schouwburg, in de gezelschappen nadert men elkaar met deze woorden: »Zoo kunnen de zaken niet langer blijven gaan; men zal het koste wat het wil de Republiek moeten laten varen om de maatschappij te redden.» — Ja, voorzeker men zal de maatschappij moeten redden, maar hoe? Hoe zou men de Republiek kunnen afschaffen, zoo men niet vooraf weet welke regeringsvorm, monarchie of dictatorschap men daarvoor in de plaats moet stellen? — Ondervraag iedereen over deze gloeiende kwestie, en alle antwoorden zullen op een ontmoedigend schouderophalen uitloopen of op eene volkomen bekentenis van magteloosheid.

»Maar indien men zich van alle uitsluitende vooringenomenheid wilde ontdoen, indien men dien ontzettenden toestand, waarin wij ons bevinden, ernstig van voren wilde aanpakken, dan zou men zien dat er slechts één enkel redmiddel is ter toepassing op die maatschappij, zoo verdeeld in de hoogere kringen en zoo bedorven en diep geschokt in de lagere standen; dat middel zou de dictatuur zijn, eene dictatuur als die van Sylla, die geen gezag zou uitoefenen uit naam eener partij of van eene dynastie, maar uit naam en ten voordeele der geheele maatschappij.

»Doch waar den dictator te vinden? waar hem te zoeken?

»Indien de generaal Cavaignac, — in plaats van te zijn wat hij is, namelijk een middelmatig krijgsman, de zoon van een koningsmoorder, lid der conventie, de broeder van een uitgedienden zamenzweerder, en gevolgelijk gedwongen om de Republiek ernstig op te nemen en ten dienst te staan, — een edel en groot eerozuchtig man geweest ware, dan zou hij, na de bloedige Junij-dagen, de dictatuur, die hem toevertrouwd was, hebben kunnen behouden; dan had hij de Vergadering kunnen ontbinden, aan de pers het stilzwijgen kunnen gebied, Parijs in staat van beleg kunnen houden, ja dien staat van beleg des noods tot de provincies kunnen

uitstrekken; dan had hij den opstand kunnen verstikken en Frankrijk eindelijk kunnen redden.

»Hij heeft al die groote dingen niet gedaan, en — laat het ons vrij zeggen — hij was niet geboren om ze tot stand te brengen. Zijn oorsprong, zijne opvoeding, zijne bloedverwantschap, zijne betrekkingen met zijne kennissen; alles veroordeelde hem tot de nuttelooze en ondergeschikte rol, die hij gespeeld heeft.

»De heer Lamartine had zich insgelijks een grooten naam en een grooten roem in de geschiedenis kunnen verwerven. Een oogenblik door het volk ten toppunt verheven zijnde, stond het in zijne magt, alles te beproeven, en alles te durven. Maar hij heeft ons getoond dat het aan een dichter kon gegeven worden zijn land in den revolutionairen afgrond te storten, maar niet om het daaruit te trekken en het te redden.

»Bijaldien Louis Napoleon, bij zijne komst aan het bestuur op den 10 December, in zijn hart en geest die vonk had ontwaard, welke de groote mannen vormt en die hun het glansrijk pad wijst, dat zij moeten volgen, dan had hij aan den naam dien hij draagt, een nieuwen luister kunnen toevoegen en eene nieuwe glorie. In plaats van het gezag in handen te nemen met het vaste denkbeeld om er zich van te bedienen, ten einde zijn hoofd ten laatste met het keizerlijk diadeem te sieren, zou hij, van den eersten dag af aan, openlijk hebben kunnen verkondigen, dat hij alle persoonlijke eerozucht aflegde, en dat hij kwam om de maatschappij van haren ondergang te redden, om Frankrijk terug te voeren tot de denkbeelden van orde en tucht, om het land te genezen van zijne schandelijke wonden en om aan hetzelfde eene monarchale regering weder te geven overeenkomstig zijne overleveringen, en die zijn verleden waardig zijn zou.

Louis Napoleon zou, zoo doende, alle monarchaal gezinde partijen aan zijn voeten, aan zijn oppergezag en willekeur onderworpen hebben gezien. Allen zouden hem hebben gesmeekt de dictatuur aan te nemen om de revolutionaire partij te verpletteren, en hij zou die dictatuur zonder moeilijkheid noch beletsel hebben uitgeoefend, onder de eenparige toejuiching van Frankrijk.

»Doch die roem heeft hem niet kunnen behagen.

»Hij heeft liever de komedie der republiek willen spelen en evenwel in het geheim er op bedacht willen zijn de keizerlijke troon ten zijnen voordeele weder op te rigten. Hij heeft zich ingebeeld en stelt het zich nog voor, dat Frankrijk, ten einde aan de anarchie te ontsnappen die hetzelfde dreigt te verslinden, er in zou toestemmen zich met een koningschap bij toeval op te schakelen, het koningschap van een *parvenu* van lage afkomst, dien Europa minachten en met zijn afkeer overladden zou. Deze noodlottige dwaling stelt hem buiten staat om al het goede te doen, dat hij zou kunnen tot stand brengen, en zal er hem vroeg of laat toe brengen eene dwaze poging te beproeven, even als die van Bologne of Straatsburg, en die voor hem en voor ons heillooze gevolgen zal hebben.

»Gij ziet het, mijnheer, het eenige redmiddel, dat mij dienstig toesehijnt in den toestand waarin wij ons bevinden, ontbreekt ons. Wij zien ons dus gedoemd om het pad door de republikeinsche constitutie afgebakend, te volgen, hetwelk ons onvermijdelijk naar een afgrond voert. Misschien dat God, op het oogenblik dat het gevaar zijn hoogste toppunt heeft bereikt, een man zal opwekken, of gebeurtenissen zal doen ontstaan, die ons zullen redden. Men moet deze laatste hoop wel behouden, want zonder deze, zou men deze verwenschte aarde moeten ontvlugten, die door de besluiten der Voorzienigheid bestemd schijnt om de prooi te worden van barbaren, die haar op dit oogenblik van alle zijden bestormen.

»Ik ontmoette gisteren een mijner oude collegie vrienden, die ten gevolge van den Februarij-opstand een der door Ledru-Rollin in de departementen afgezonden commissarissen is geworden, en wien het is gelukt eene plaats in de Vergadering te bemagtigen, alwaar hij thans zitting heeft onder de Montagnards. Hij was treurig en keek stil voor zich heen. Ik ondervroeg hem over de oorzaak zijner treurigheid, waarop hij mij zeide: »Ik heb een weg ingelagen die mij doet siddren, maar ik ben gedoemd om dien ten einde toe af te leggen, omdat ik te ver gegaan ben om terug te kunnen keeren. Ik zie met angst den voortgang aan, die onze in het geheele land verspreide geheime genootschappen maken; onze triomf schijnt mij zeker toe, en zij zal ontzettend zijn. Gij kent de vreeselijke hartstogten niet, die zich achter ons verbergen; gij beschuldigt ons van doldriftig te zijn, en wij zijn het inderdaad, om niet van gematigdheid aangeklaagd te kunnen worden. Maar wanneer het tegenwoordig bestuur omvergeworpen zal wezen — en dat zal het onvermijdelijk — dan zullen wij even als gij opgeofferd worden, want wij zullen nooit op de hoogte zijn der euvelheden, die men droomt en die men ons voorbereidt.»

Ziedaar dan het vooruitzicht dat de toekomst ons voorbehoudt. De Montagnards zelven zijn er bang voor en zien zich genoodzaakt, om zelven hun toekomstige zegepraal te verwenschen.

Men leest in het Fransche dagblad *la Commune d'Avignon* het volgende:

»De katholieke universiteit, gedecreteerd door het provinciaal concilie van Avignon, wacht tot hare daartelling slechts op eene breve van den H. Vader. Dit is eene onvermijdelijke formaliteit, doch waarop het hof van Rome ongetwijfeld niet zal laten wachten. Reeds is eene dergelijke breve verleend aan de kerkelijke provincie Mechelen (Belgie) en zulks in de vleiendste bewoordingen. De provincie Avignon heeft daarop niet minder aanspraak, en bij gebreke van die, welke zij zoo gemakkelijk in hare verleden zou kunnen wedervinden, zou zij genoegzame aanspraken kunnen doen gelden in den ijver harer geestelijkheid, in de kennis harer leeraars en in de godsvrucht harer geloovigen. Het octrooi dezer breve zal het stelsel der katholieke studien voltooien, waarmede onze bevolking eindelijk schijnt begiftigd te zullen worden. Zoo zal het kind achtervolgens van het lager onderwijs, door de Broeders gegeven, tot het middelbaar onderwijs kunnen overgaan, hetwelk onze Oppreherder onder zijne bescherming heeft genomen; en de jongeling zal eindelijk kunnen overgaan tot de theologische studien, zonder een oogenblik op te houden van zich onder de beschuttende vleugelen der Kerk te bevinden, die alleen hem kan beveiligen voor de talloze struikelblokken, die op zijn weg verspreid liggen, en over welke zoo veel zielen, die ander onderwijs genoten hebben, zoo jammerlijk gevallen zijn.»

Men schrijft uit Brussel:

»Wij hebben gemeld, dat de Wel-Eerw. Zeergel. heer Dr. Feije geroepen is om den door net overlijden van den Wel-Eerw. Hooggeleerden heer M. Verhoeven vakant geworden leerstoel van het kanoniek regt aan de Universiteit te Leuven te vervullen. Zijne Exc. Mgr. de Belgrado, apostolisch internuntius te 's Hage en Vice-superior der Hollandsche zending, heeft ter vervanging van Dr. Feije aan het Seminarie te Warmond benoemd den Eerw. Heer van der Burgt, voormalig kweekeling te Leuven, en Baccalaureus in de theologie. De keus door Mgr. de Belgrado gedaan verzekert een uitmuntend professor aan het Seminarie van Warmond, en is tevens eene eervolle hulde voor de Universiteit te Leuven.»

In der tijd werd door den heer C. D. Vaillant, gepensioneerd majoor der genie, een plan ontworpen van waterleiding uit de duinen boven Haarlem naar Amsterdam, volgens hetwelk het water der duinen in de omstreken van Oudveen, door middel van stoomkracht, door ijzeren buizen langs den Haarlemmerweg, in een vergaderbak bij Amsterdam zou worden gevoerd, en van daar verder, door stoomkracht, in buizen door Amsterdam zou worden geleid. Z. M. Koning Willem II had aan den heer Vaillant voorloopige concessie verleend, om de bovenvermelde waterleiding tot stand te brengen, nadat dit ontwerp door daartoe benoemde ingenieurs van den waterstaat, met de meeste nauwkeurigheid was onderzocht, het stedelijk bestuur van Amsterdam daarover was gehoord, en van alle zijden de meest voldoende rapporten waren ingekomen. Door het stedelijk bestuur van Amsterdam is aan den genoemden ontwerper concessie verleend voor de daartoe noodige werken en het leggen der buizen binnen Amsterdam en deszelfs grondgebied. Door een ingezetenen der stad zijn de noodige gronden in de duinen beschikbaar gesteld. Voorts hebben de daartoe gerechtigde gemeenten- of andere besturen vergunning verleend of toegezegd tot gebruik der gronden, door of langs welke de aanvoer van het water geschieden zal.

De heeren J. van Lennep, J. S. Kleinpenning, H. C. Cruys, W. van der Vliet, K. Koopmans, J. Edvard Stampff en H. M. G. van Rossum hebben zich verenigd, om het bedoelde plan te bevorderen en zoo mogelijk tot stand te helpen brengen. Daartoe hebben zij ontworpen en bij circulaire, met uitnoodiging tot deelneming rondgezonden, de conceptstatuten eener naamloze maatschappij, voor welke gevorderd wordt een kapitaal van f2,200,000, verdeeld in aandelen van f250 ieder; het kapitaal zal echter des noods tot 4 millioen kunnen worden opgevoerd. De maatschappij zal onder het bestuur staan van hoogstens zeven directeuren, ieder een tractement genietende van hoogstens f1200, en van eenen ingenieur, alle onder toezigt van minstens negen commissarissen.

De vraag was of de duinen genoegzame hoeveelheid water kunnen opleveren, om in eenen geregelden aanvoer en in alle behoeften duurzaam te voorzien; daarmede stond of viel het geheele ontwerp van den heer Vaillant. Deze vraag nu is door den hoogleeraar J. G. S. van Breda allervolgende beantwoord, door de verklaring dat het beschikbare watervlak zoo uitgebreid is, dat in hetzelfde eene oneindig grootere hoeveelheid water, dan de tot het oogmerk toereikende, aanwezig is, en dat het hieruit overvloediglijk opgebragt kan worden, wanneer de hiertoe benodigde gelden niet ontbreken.

Het Genootschap van Barmhartigheid ter begraving van lijken van behoeftige R. C. mogt dezer dagen het genoegen smaken zich over een 25jarig bestaan te ver-

MADRID 21 Jan 1954
UNCLAS

FRANKFORT, 25 Jan. Met. 5 pc. 84; 4 pc. 66; 2 1/2 pc. 44; Bank-Actien 1253; Darmst. Lot. fl. 50, 73; id. fl. 25, 28; Badensche Lot. fl. 50, 54; id. fl. 35, 32; Nassaus. 24; Hbb. 2 1/2 pc. 55; W. S. 4 pc. 85; Sijndic. 3 1/2 pc. 83.

RIJS-COURANT DER EFFECTEN.

	28 JAN. 4 u.	gebl.	29 JAN. 4 u.	gebl.
NEDERL. Werkl. Sch. 2 1/2 pCt.	55 1/2	55 1/2	55 1/2	55 1/2
Dito Dito	55 1/2	55 1/2	55 1/2	55 1/2
Dito Dito	55 1/2	55 1/2	55 1/2	55 1/2
Dito Obligatien O. I.	84 1/2	84 1/2	84 1/2	84 1/2
Amort. Syndic.	3 1/2	87 1/2		
Handel-Maatschappij	4 1/2	101 1/2		
Aand. Rijn-Spoorweg		91		
Aand. Holl. S. M.				
Belg. Obligatien 1844				
Cert. bij de Belg. Bank 2 1/2				
Dito bij Rotsch en Volksw.	48 1/2	48 1/2		
Schuld. bij Ardoin & 85	5	13	12 1/2	12 1/2
Dito Dito 510		13 1/2	13 1/2	13 1/2
Dito Oblig. Stukken		37 1/2	37 1/2	
Dito Dito	3	37 1/2		
Dito Binnensl. 2400 P.		29 1/2	29 1/2	29 1/2
Fransche Uitgest.				
Portugal te Londen 5 pCt. nu 4	36 1/2	37 1/2	37 1/2	37 1/2
Dito Dito				
Russ. bij Hope 1798 en 1816	5	105 1/2	105 1/2	
Dito Dito 1828 en 1829		105 1/2		
Cert. bij Hope 1831 en 1833		94 1/2	94 1/2	
Dito bij Hope	4	86		
Dito bij Stieglitz en C.		85		
Cert. te Hamburg	5			
Beschrijving in Assignat.	6			
Cert. van dit		66 1/2	141 1/2	141 1/2
Pruss. Aand. a fl. 500	4			
Dito met Lot. a 300				
AMERIKA. Bank-Actien	3 1/2	3 1/2	4 1/2	4 1/2
FRANKRIJK. Obligatien	3	54 1/2	54 1/2	54 1/2
Pruss. Aand. met Lot. R. 50				
Oostenrijk. Metalliek	5 pCt. 82	82 1/2	82 1/2	82 1/2
Dito	2 1/2	43 1/2	43 1/2	43 1/2
Dito Nieuwe	5	87		
Ween. Bank bij Gell en C.				
Dito	4	71 1/2		
Aand. met Leting fl. 500				
Nieuwe dito	230			
NAPLES. Cert. Lam. en Bouwer 5 pCt.				
Madrid te Londen 1824	5	90	90	
Dito Leting 1843	5			
PERU. 4	69 1/2	69 1/2	69 1/2	
MEXICO	5	29 1/2	29 1/2	29 1/2
GRANDBRIT. 5 pCt. nu	2 1/2	33 1/2	33 1/2	
New Grenada 6 pCt. nu	4 1/2	19 1/2	19 1/2	
Guaymas				
Grieken				

De stemming in Binnenlandsche fondsen was over het algemeen williger bij tamelijk veel affaire. Van vreemde fondsen waren Fransche 3 pCt. meer gevraagd. Metalieke en Russen daarentegen bij trage handel iets meer aangeboden. Spaansche waren onveranderd. Portingische iets flauwer met eenige verkopers. Van Zuid Amerikaansche waren Bank-actien ruim met veel koopers; de overige onveranderd bij tamelijk veel affaire.

Koers van het Geld: Beleening 2 1/2 pc., Prolongatie 2 1/2 pc., Disconto 2 1/2 pc.

Wisselkoers.

2/m. Parijs 56 1/2; Zigt Parijs 56 1/2; 2/m. Londen 12.—; Zigt Londen 12.05; 2/m. Hamburg 34 1/2; Zigt Hamburg 35; 2/m. Lissabon 42; 3/m. Porto 42; 2/m. Petersburg 1.37 1/2.

BYVOELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, 29 Januarij.

Zoo men verneemt zal morgen de aanslag der gewone voorjaars-veilingen van Koffij en Suiker bij de N. H. M. plaats vinden.

ROTTERDAM, 28 Jan. De stilte in den handel in Granen daart voort, alleen kleinigheden zijn gedaan, als: van Tarwe 157/2 a n. Neder-Rijn f 228, 230; 160/2 a Hoogl. Kleefs. f 240, 243; 162/2 a j. dito f 265. — Rogge: 150/2 a j. Rijn f 140; 151/2 a n. Bovenl. f 140. — Bozend. Boekweit a f 126. — Puik Koolzaad a 72 gvl.

De handel in Vlas was in de vorige week zeer belangrijk tot goed gebouwen prijzen. De kleine aanvoer van heden ter markt vond grootendeels koopers.

Heden werden verkocht 49 v. Maryl. Tabak, ex-lading Gen. Washington.

Heden zijn 900 blokken Banca Tin a f 49 1/2 verkocht.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 28 Jan. D. C. Claus, Johanna Catharina, Batavia. — J. van Duin, Amstel, id. — C. Ruten, Anijs, Fernambuck. — G. van der Meer, H. Kleve, Willem, Livorno. — T. R. Johansen, Ween. — J. van der Meer, Londen, n. Christiansand, als bijlegger, met verlies der groote mast. — G. A. Valk, Albertina Gesina, Grangem. — J. T. van der Veer, Zeldenrust, Newcastle. — D. Ebeling, Gesina, Sunderland.

CARGALIJSTEN.

AMSTERDAM.

BATAVIA, Claus, Johanna Catharina: 1,500 b. Koffij, 1,000 k. Suiker, 295 sch. Tin, 570 bos. Bindrottingen, N. H. M.

CHARLESTON, Zeeman, Constantia: 678/1, 542 tiersj. Rijst, 419 b. Katoen, Bunge & Comp.

NEW-YORK. Smit, Pieter Florisz. 276 bl. 152 st. Mahonjoud, 1,513 matj Cassia, Gebhard en Comp.; 114 vjs. Rijst, 375 v. Spek, 160 v. Terpentijn, 45 v. Traad, 30 v. Potasch, Lefort en Vercken; 100 bl. Cederhoud, 200 v. Terpentijn, 3 p. Koopmanschappen, Ubel en Silm; 30 vj. Rijst, 28 v. Traan, 50 b. Katoen, van Leunep, Coster en Comp.; 5 k. 1 vaj. Koopmanschappen, van Voorst en Andriessen; 50 vjs. Rijst, van Beek en Jurjans; 100 b. Katoen. 7 v. Tabak, B. H. Schroker en Comp.; 2 b. Koopmanschappen, van Enst v. Dijk; 74 v. Traan, E. Werleman; 100 vts. Meel, West-Indische Maatschappij; 15 v. Koopmanschappen, J. C. Wurfbain; 1,815 st. Verfhout, F. C. Quen; 2,000 m. Cassia, Kaupé en Wilde; 56 v. Terpentijn, L. Majer en Comp.; 3,600 st. Duipen, M. J. Muller; 1,000 Riemen: W. P. Pook van Baggen; 3,604 st. Duigen, Wijnands Pennes, te Delft.

ROTTERDAM.

BATAVIA, Bergman, Princes Marianne: 4200 b. Koffij, 2137 krahj. Suiker, 899 sch. Tin, 3792 bos. Bindrottingen, N. H. M.

PRIJZEN DER PERCELEN.

Geveild op Maandag 28 Januarij, in het O. Z. Heeren Logement.

No. 1. Een Huis, Pakhuis, Achterhuis en Erve (Stoom-Balein-Fabriek), met Stoomketel, Retorten, ijzeren Pers, Perspomp, enz., Elandsgracht, No. 804; f 7500, f 1400, H. Doniphoff.

4. Een Huis en Erve, Korte Dijkstraat, No. 3152; f 1500, H. F. Brugman.

5. Een dito, Heintjehoeksteeg, No. 518 en 521; f 925, P. Subiese.

6. Een Huis, Achterhuis en Erve, Brouwersgracht, No. 1634; f 6000, f 1200, P. Palmboom.

7. Een Huis, Tuin en Erve, Prinsengracht, No. 3424; f 6050, f 450, J. F. Schutte.

8. Een Huis en Erf, Heerengracht, No. 5049; f 4000, f 500, J. Mouthaan.

9. Een dito, Singel, No. 5148; f 6550, f 200, J. Went, Jr.

10. Twee Huizen en Erf, Singel, in de Schilderesteeg, achter Perceel No. 9, No. 5147 en 5148; f 1225, f 80, Denzelden.

11. Een Huis en Erf, Heerengracht, No. 5533; f 4850, f 50, f 6300, f 10, Opgehouden.

12. Een dito, Langestraat, achter Perc. No. 11, Opgehouden. No. 5486; f 1600.

13. Een dito, als voren, No. 5485; f 1400, G. van Heerde.

14. Een Huis, Tuin, Loods en Erve, Oostenburgergracht, No. 1136; f 3975, f 25, Opgehouden.

15. Twee Huizen en Erven, Oostenburger Achterstraat, No. 1156; f 1075, f 25, Opgehouden.

16. Een Huis en Erve, Rozenstraat, No. 2187; f 1075, f 25, Opgehouden.

18. Een dito, eerste Weteringdwarsstraat, No. 4355; f 1075, f 100, B. H. Evers.

19. Het Buitenverblijf de Nieuwsgierigheid, Schapenburgerpad, buiten de Leidse Poort, No. 110 en 111, waarvoor is verveeld, f 4000, f 100, Opgehouden.

20. Een Huis en Erve, Singel, No. 5137; f 9000, f 50, Opgehouden.

21. Een dito, Geldersche Kade, No. 471; f 5450, f 50, Opgehouden.

22. Een dito, Lauriergracht, No. 1423; f 2375, f 25, Opgehouden.

No. 2, 3 en 17 zijn niet geveld.

ADVERTENTIE.

Te HUUR of te KOOP

tegen 1°. Met of vroeger.

Een voor weinige jaren nieuw gebouwd HUIS, met zes KAMERS en grooten TUIN, STALLING voor Paarden en Vee, gelegen bij eene R. K. Kerk, in eene der aangenaamste streken van Overijssel, zeer geschikt voor allerhande nering, alsmede voor eene Familie tot Zomer- en Winter-verblijf. Met franco brieven te bevragen bij J. K. STEFFENS, Kandidaat-Notaris te Wijhe. (55)

Men verlangt in de omstreken van Amsterdam, ongetrouwd en van de R. C. Godsdienst, goed met paarden kunnende omgaan. Hierop solliciterende en bewijzen van goed zedelijk gedrag kunnende overleggen, vervoege men zich met franco brieven onder Letter G. aan het bureau dezer Courant. (53)

Ik ondergeteekende A. KLEIN, knecht bij Schipper Goedkoop, geef gaarne en naar waarheid de volgende verklaring: Ik heb vijf jaren achtereen aan eene RHEUMATISCHE ZIEKTE geleden, met zware pijnen in de armen en schouderbladen, die soms zoo ondragelijk werden dat ik het in bed niet kon houden, en mij zoo lam maakte, dat ik de hand niet omdraaijen kon. Ik heb veel geklopt en veel middeltjes gebruikt zonder hulp te vinden, maar voor een paar maanden kostte ik bij T. Groen, aan het Nieuwe Diep, een GOLDBERGSCHE KETTING, die mij geheel geneest heeft. Ik had

hem nog maar kort aan, toen ik al vermindering van pijn gevoelde en ik was geheel beter, toen ik hem veertien dagen gedragen had.

A. KLEIN.

Deze KETTINGEN zijn voor f 1,80 en f 2,70 in onderstaande Depôts te verkrijgen. Er worden ook nagemaakte verkocht. Men wordt verzocht er op te letten, dat de echten een rooskleurig papierbandje met eene waarschuwing bedrukt, om het doosje hebben.

Amsterdam, Verkoophuis. Kampen, Juvr. M. Vooght. Amersfoort, A. H. van Ruyven. Kleef, Gebr. de Bruin Ouboter. Leiden, A. Dirks. Leeuwarden, S. P. Postma. Maastricht, Primavera aiaé. Middelburg, J. C. Kries. Monnikendam, P. de Boer, Pz. Nijmegen, Gebr. Swemhelaar. Nieuwe Diep, T. Groen. Peka-A, Gebr. Polak. Rotterdam, J. A. Klinger en C°. Roermond, P. Hanrath. J. J. Romen. Schiedam, Juvr. A. B. Roepius. Sneek, F. T. Potma. Thiel, L. Oudier. Utrecht, Ferd. Meijer. Venlo, C. J. v. Boom (Vader). E. J. Muller. Veendam, S. Savenye. Vlissingen, A. M. Kalfbeisch. Winschoten, G. Wasman. Wijk bij Duurstede, W. C. Zorn. Zaandijk, P. de Boer. Zierikzee, C. v. Schaick. Zutphen, J. H. A. Wansleben. Zwolle, W. Ulderink, Jr. A. A. v. d. Kolk. Helvoetsluis, H. G. v. Steeden. (58)

MANUKTUUR VERWERIJ.

De ondergeteekenden brengen ter kennis van het handelend Publiek, dat zij zich belasten met het VERWEN en APRETEEREN van ZIJDEN, WOLLEN, LANNEN en KATOENEN STOFFEN en GARENS, in diverse kleuren, ook worden door hen met het beste gevolg HERVERWD en GEAPRETEERD de gemengde Stoffen, als: ORLBANS, PARAMATTES, MOUSELINES, enz.

WEEF bij AMSTERDAM, SUTORIUS & C°. Januarij 1850. (52)

(56) Bij Gebr. VERBOEVEN, te Gouda, is van de MYSTERIEN OF GEHEIMEN VAN DEN

ROZENKRANS;

TOEGEPAST OP ALLE DE VOORNAAMSTE FEESTDAGEN DOOR HET JAAR; uit de nagelatene Schriften van den Hoogw. Pater W. R. VAN ZEELAND, in leven Provinciaal der Eerw. Paters Predikheeren en Pastoor te Schiedam. Vermeerderd met Gebeden, onder de Hooge Ma op Zonen Feestdagen, en de Oefening van den H. Kruisweg. Met Kerkelijke Goedkeuring, in 18. van 378 bladz. Prijs f 0.65 In bazaar f 0.90 In marokijn verguld op snee f 1.25

S. P. N.

JOANNIS CERYSTONI, ARCHIP. CONSTANTINOPOLITANAE.

COMMENTARIJ HOMELIAE, ENARRATIONES IN PASSIONEM DOMINI.

Excerptis ea, dispositis, collegit, et denuo edidit A. VAN HECK.

DIAEC. SYLV. DUC. PRESB.

Tomus Primus, Vol. gr. in 12. 300 Pag. Prijs f 0.75 Het tweede (laatste) deel is in de druk.

(56) G. B. VAN GOOR, te Gouda, heeft alom verkrijgbaar gesteld:

ZIELKUNDE

VOOR ONDERWIJZERS,

naar het Hoogd. door D. VAN HINLOOPEN LABBERTON, Lid van de Prov. Comm. van Onderwijs in Zuid-Holland. Prijs f 0.75 Wil de OPVOEDER de ONDERWIJZER aan zijne verheven roeping beantwoorden, dan mag hij geen Vreemde blijven op het gebied der Zielkunde. In veel werd nog bij ons die wetenschap veronachtzaamd of als bijzaak behandeld; en daarom bragt een man van erkende bekwaamheid in het pedagogische vak dit werkje, dat behoeft en duidelijkheid met rijkdom van zaken vereenigt, op onzen bodem over.

Te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.